

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร

Parenting styles, social support, and life skills of high school students at Sripreuttha School, Bangkok

Received: April 21, 2023

Revised: July 20, 2023

Accepted: July 27, 2023

^{1*}กาญจนา ดีหมัด ²ทิพย์วัลย์ สุรินยา

^{1*}Kanchana Deemadh ²Tippawan Surinya

^{1*2}สาขาวิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Psychology Department, Faculty of Social Science, Kasetsart University

*Corresponding Author, E-mail: kanchana.de@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ระดับการสนับสนุนทางสังคม และระดับทักษะชีวิตนักเรียน 2) เปรียบเทียบระดับทักษะชีวิตของนักเรียนตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับทักษะชีวิตของนักเรียน 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับทักษะชีวิตของนักเรียน และ 5) ศึกษาผลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อทักษะชีวิตของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร จำนวน 279 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (LSD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาที่ต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะชีวิตของนักเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) การดูแลสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 6) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและการสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 84.8 ($R^2 = .848$)

คำสำคัญ: รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม ทักษะชีวิต
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study level of parenting styles, social support, and life skills of students, 2) to compare level of life skills of students by personal factors, 3) to study the relationship between parenting styles and life skills of students, 4) to study the relationship between social support and life skills of students, and 5) to study the effect of parenting styles and social support on life skills of the students. The samples of this study were 279 high school students at Sripreuttha School in Bangkok. A questionnaire was used as a research instrument. The statistical methods used were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, least significant different (LSD), Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple linear regression.

The results of the research were as follow: 1) the students with different personal factors in terms of sex, age, grade average, class level, sequence of birth, father's education, mother's education, parents' marital status, father's occupation, and mother's occupation had different life skills with statistical significance at .05 and at .01, 2) authoritarian and authoritative parenting were positively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, 3) indulgent parenting was not correlated with the life skills of high school students, 4) neglectful parenting was negatively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, 5) social support was positively correlated with the life skills of high school students, with statistical significance at .01, and 6) parenting styles and social support could jointly predict the life skills of high school students at 84.8 percent ($R^2 = .848$).

Keyword: parenting styles, social support, life skills, high school students

บทนำ

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัว การมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเมื่อเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายหรือแรงกดดันต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นสิ่งที่จรรโลงให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ดี ประกอบด้วย ความรู้ เจตคติ และความสามารถในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัวในสภาพสังคมทั่วไป และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคตสำหรับเรื่องต่าง ๆ (WHO, 1994) ทักษะชีวิตมีความจำเป็นสำหรับการเติบโตในโลกที่ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในวันข้างหน้าจากการที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเป็นสังคมเศรษฐกิจมากขึ้น อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยง ทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีปัญหาได้ มีการจัดการอารมณ์และความเครียด แก้ไขปัญหาได้ การมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พัฒนาปรับปรุงตัวเองให้อยู่ในสถานการณ์ที่ย่งยากได้ อยู่ในสังคมที่เข้ากับผู้อื่นได้ และช่วยปรับเปลี่ยนตนเองให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีที่จะนำมาซึ่งภาวะสุขภาพจิตที่ดี (นพัสวินทร์ มูลทาทอง, 2555)

ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางด้านวัตถุ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และทำให้ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนขาดความใกล้ชิด ผูกพัน มีการแก่งแย่งแข่งขันเพื่อความอยู่รอด

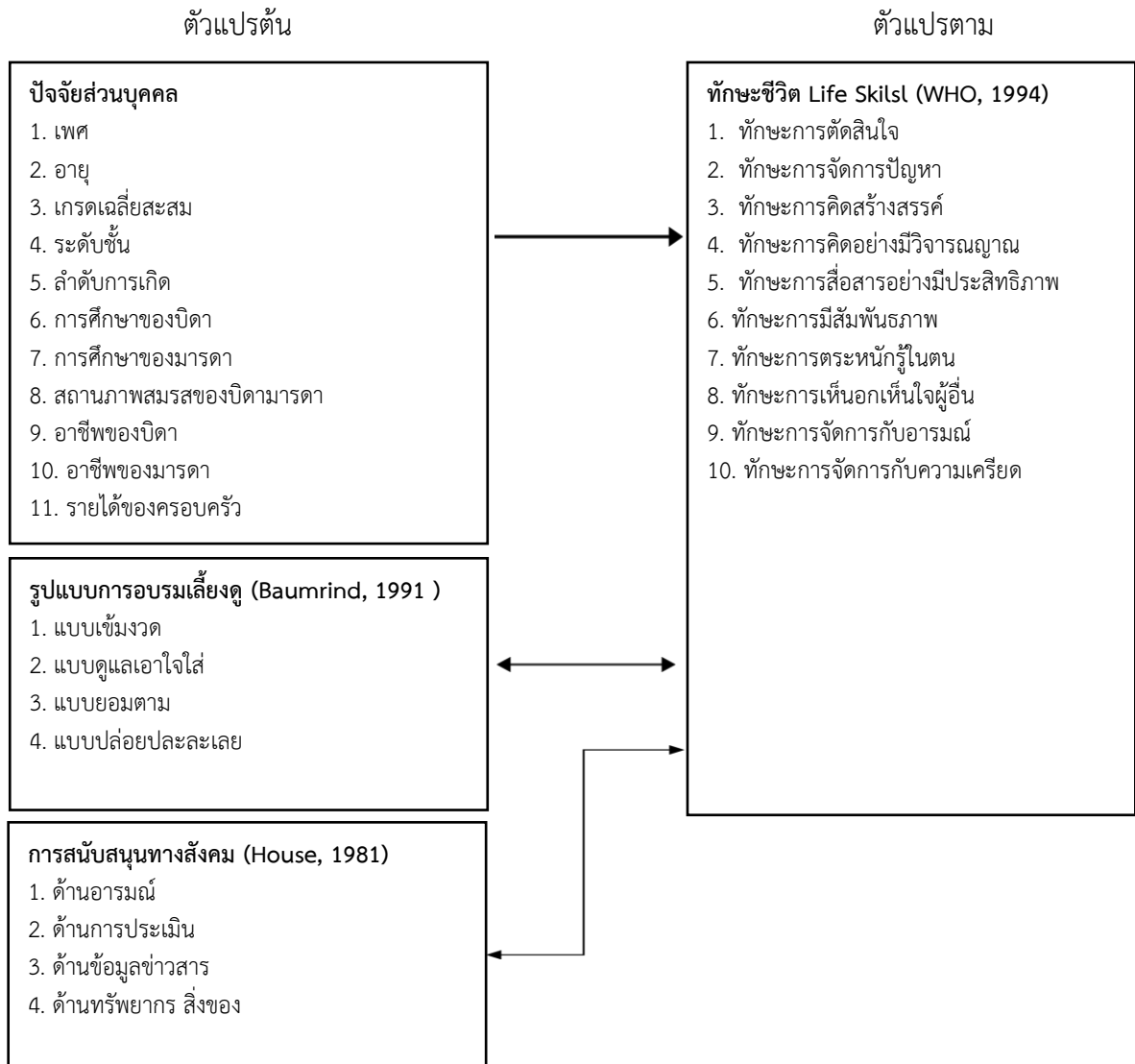
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

- สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.10 นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานย่อยที่ 1.11 นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน
- สมมติฐานข้อที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- สมมติฐานข้อที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
- สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ (LSD) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากมีกลุ่มประชากรที่แน่นอน (Finite Population) จึงใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

ใช้สูตร
$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่าตามสูตร} \quad n = \frac{919}{1+919(\times 0.05^2)}$$

$$n = 279 \text{ คน}$$

จากการคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าว ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} & \text{จำนวนสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี} \\ & = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละชั้นปี} \times 279}{919} \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 4	267	81
มัธยมศึกษาปีที่ 5	336	102
มัธยมศึกษาปีที่ 6	316	96
รวม	919	279

ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) และจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิดและสำรวจรายการ (check lists) จำนวน 11 ข้อ มีคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัว (ต่อเดือน)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยประยุกต์จากแนวความคิดของ Baumrind (1991) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 32 ข้อ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด จำนวน 8 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ จำนวน 10 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม จำนวน 5 ข้อ และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 9 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม โดยประยุกต์จากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ คือ การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ จำนวน 8 ข้อ การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน จำนวน 8 ข้อ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 9 ข้อ และการสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร เครื่องมือ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ส่วนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวทฤษฎีของ WHO (1994) ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด 10 ด้าน จำนวน 76 ข้อ คือ ทักษะการตัดสินใจ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการจัดการปัญหา จำนวน 8 ข้อ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 8 ข้อ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 7 ข้อ ทักษะการมีสัมพันธภาพ จำนวน 9 ข้อ ทักษะการตระหนักรู้ในตน จำนวน 10 ข้อ ทักษะการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จำนวน 9 ข้อ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ จำนวน 5 ข้อ และทักษะการจัดการกับความเครียด จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยให้เลือกตอบ 4 ระดับ

ผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน โดยแยกเป็นสมมติฐานย่อยดังนี้

สมมติฐานย่อยที่ 1.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 นักเรียนที่อายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่อายุต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.5 นักเรียนที่ลำดับการเกิดต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่ลำดับการเกิดแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.6 นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีการศึกษาของบิดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.7 นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีการศึกษาของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.8 นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพสมรสของบิดามารดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.9 นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีอาชีพของบิดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.10 นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีอาชีพของมารดาแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานย่อยที่ 1.11 นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนแตกต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัว/เดือนแตกต่างกันมีทักษะชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ทักษะชีวิต	รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู							
	เข้มงวด		เอาใจใส่		ยอมตาม		ปล่อยปละละเลย	
	r	p	r	p	r	p	r	p
ด้านการตัดสินใจ	.088	.143	.260**	.001	-.008	.896	-.135*	.025
ด้านการจัดการปัญหา	.173**	.004	.285**	.001	.116	.053	-.070	.241
ด้านการคิดสร้างสรรค์	.222**	.001	.214**	.001	.112	.061	-.092	.126
ด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	.287**	.001	.349**	.001	-.099	.098	-.242**	.001
ด้านการศึกษา ประสิทธิภาพ	.162**	.007	.394**	.001	.000	.997	-.256**	.001
ด้านการมีสัมพันธภาพ	.153*	.010	.453**	.001	-.104	.082	-.241**	.001
ด้านการตระหนักรู้ในตน	.198**	.001	.428**	.001	-.083	.169	-.348**	.001
ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	.061	.307	.395**	.001	-.031	.604	-.440**	.001
ด้านการจัดการกับอารมณ์	.168**	.005	.273**	.001	.051	.394	-.241**	.001
ด้านการจัดการกับ ความเครียด	.065	.276	.364**	.001	.044	.460	-.336**	.001
โดยรวม	.205**	.001	.446**	.001	-.013	.833	-.314**	.001

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม ไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวม อาจมาจากนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ มีการตามใจบ้างบางครั้ง การได้รับคำสั่งหรือชี้แนะจากบิดามารดาเพื่อการปฏิบัติตามเกิดขึ้นบ้างบางครั้ง นักเรียนถูกควบคุมพฤติกรรมและได้รับการทำโทษตามเหตุผลหรือเห็นสมควรบางกรณี ทำให้นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญนิดา เจริญจันทร์ และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา (2557) ว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แต่สอดคล้องกับแนวคิดของ Hurlock (1974) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบยอมตามบุตรมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าที่จะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคในอนาคต และมักจะมีความวิตกกังวลสูง อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขัดขวางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการปัญหา ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการมีสัมพันธภาพ ด้านการตระหนักรู้ในตน ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์ และด้านการจัดการกับความเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการมีสัมพันธภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนมีการปฏิบัติอย่างสมควรตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่บิดามารดาตั้งไว้ การคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การได้รับการยอมรับ การแสดงความคิดเห็น การปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการอย่างอิสระของนักเรียนสามารถกระทำได้โดยปราศจากคำสั่งหรือข้อชี้แนะจากบิดามารดาที่ไร้เหตุผล สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการดำรงชีวิตและสามารถปรับตัวเข้าสังคมได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภร อยู่สุข (2554) กล่าวว่า การอบรมลักษณะนี้ บิดามารดาจะคอยกวดขันดูแลความประพฤติ ความคิด ทัศนคติ และความรู้สึกโดยตรง บิดามารดาจะออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หากไม่ปฏิบัติก็จะถูกลงโทษ นอกจากนี้ยังคอยควบคุมการเรียน การอ่านหนังสือ และทำการบ้านต่าง ๆ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น อาจมาจากบิดามารดาของนักเรียนมีการอบรมเลี้ยงดูส่งเสริมให้บุตรมีอิสระ พึ่งพาตนเองได้ เปิดกว้างด้านการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ ทำให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ กล้าจัดการปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนอยากที่จะพัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Baumrind (1971) ได้พัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (authoritative) คือ ลักษณะการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมสนับสนุนให้อิสระแก่บุตร จัดการชีวิตของตนได้ แต่ยังมีพื้นที่จำกัด บิดามารดาให้การดูแลด้วยความรัก ความอบอุ่น ให้การชื่นชม ส่งเสริมในสิ่งที่สร้างสรรค์ของบุตร ให้อิสระในการใช้ความคิด ได้รับการยอมรับ และความคาดหวังเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะชีวิตโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้าน ได้แก่ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการตระหนักรู้ในตน และด้านการจัดการกับอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง อาจมาจากบิดามารดา ไม่สนใจ หรือใส่ใจบุตร บุตรจะต้องช่วยตัวเองทุกอย่าง ดังนั้น รูปแบบการแบบปล่อยปละละเลยจึงส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็ก อย่างไรก็ตาม ด้วยผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต อาทิ ปัจจัยเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และฐานะทางครอบครัว หรืออื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยเสริมทำให้ทักษะชีวิตของเด็กลดลงด้วย และการหารายได้มาใช้ง่ายในครอบครัว เนื่องจากค่าใช้จ่ายในปัจจุบันมีมากขึ้น ทำให้บิดามารดาของนักเรียนหรือผู้ปกครองของจำเป็นต้องต้องออกไปประกอบอาชีพ

นอกบ้าน ไม่ค่อยมีเวลาให้บุตรหลานของตนเอง สนใจเพียงหน้าที่การงานของตนเองเพื่อความมั่นคงแก่ตนเอง และครอบครัวในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Baumrind (1971) ที่ว่า การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (neglectful parenting) เป็นการศึกษาที่บิดามารดาไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของบุตร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ บิดามารดาจะไม่มีการควบคุมบุตร จะให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตของตนเองมากกว่าที่จะสนใจเรื่องของบุตร

ดังนั้น ผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

สมมติฐานข้อที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสนับสนุนทางสังคมและทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ทักษะชีวิต	การสนับสนุนทางสังคม							
	ด้านอารมณ์		ด้านการประเมิน		ด้านข้อมูลข่าวสาร		ด้านทรัพยากรสิ่งของ	
	r	p	r	p	r	p	r	p
ด้านการตัดสินใจ	.219**	.001	.277**	.001	.426**	.001	.515**	.001
ด้านการจัดการปัญหา	.286**	.001	.466**	.001	.393**	.001	.512**	.001
ด้านการคิดสร้างสรรค์	.155**	.010	.560**	.001	.343**	.001	.396**	.001
ด้านการคิดอย่างมี	.462**	.001	.649**	.001	.581**	.001	.582**	.001
วิจารณ์ญาณ								
ด้านการสื่อสารอย่างมี	.402**	.001	.681**	.001	.438**	.001	.569**	.001
ประสิทธิภาพ								
ด้านการมีสัมพันธภาพ	.542**	.001	.544**	.001	.427**	.001	.577**	.001
ด้านการตระหนักรู้ในตน	.385**	.001	.663**	.001	.653**	.001	.554**	.001
ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	.281**	.001	.495**	.001	.550**	.001	.549**	.001
ด้านการจัดการกับอารมณ์	.220**	.001	.593**	.001	.559**	.001	.503**	.001
ด้านการจัดการกับ	.273**	.001	.541**	.001	.456**	.001	.646**	.001
ความเครียด								
โดยรวม	.425**	.001	.703**	.001	.625**	.001	.690**	.001

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตรายด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาการสนับสนุนทางสังคมรายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากร สิ่งของมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่งผลให้มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนอาจได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น ทั้งครอบครัว เพื่อน ครู และคนในสังคม อาทิ การได้รับการดูแลเอาใจใส่ ได้รับกำลังใจหรือการได้รับความช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ให้กำลังใจตัวเองและผู้อื่นในยามที่ผิดหวัง พร้อมทั้งจะเป็นมนุษย์ที่มีความสุขแห่งการให้และการช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไป

ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทำให้รู้สึกพึงพอใจในชีวิตของตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมพร้อมเผชิญโลกกว้างแห่งสังคมการเป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงานและตลอดทุกช่วงวัยของมนุษย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทร์กร อยู่สุข (2554) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมตอนปลายได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสิ่งของ/เครื่องใช้ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านเครือข่ายสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับความอบอุ่น ความเห็นใจ และให้กำลังใจเมื่อเกิดความท้อแท้จากครอบครัว และครอบครัวได้สนับสนุนด้านสิ่งของ/เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น การได้รับของขวัญ การได้รับคำชมอย่างเพียงพอ รวมทั้งโรงเรียนได้สนับสนุนการให้ข้อมูลข่าวสารด้านดีจากสื่อและให้ความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ว่าแรงสนับสนุนทางสังคมว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วย การให้การดูแลและความเชื่อใจไว้วางใจ การยอมรับ เห็นถึงคุณค่า และการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้แก่ คำแนะนำ ข้อมูล วัตถุประสงค์ หรือบริการต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อมูลย้อนกลับและข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการประเมินตนเอง และ WHO (1998) ระบุว่า แรงสนับสนุนทางสังคม เป็นการได้รับความช่วยเหลือที่มีแก่บุคคลและกลุ่ม ที่สามารถใช้เป็นเกราะป้องกันเหตุการณ์และสภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้ายในชีวิต และสามารถใช้เป็นแหล่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ดังกล่าว พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตสูงกว่าการสนับสนุนทางสังคมด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยมองว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน เป็นการที่นักเรียนได้รับการความรัก ความห่วงใยและความเอาใจใส่ รวมทั้งความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ ยกย่องชมเชย และได้รับความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้รับรู้ว่ามีคุณค่าและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว ครู เพื่อน และคนในชุมชน ซึ่งการได้รับการยอมรับจากสังคม มีส่วนช่วยและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตัดสินใจ ถ้านักเรียนได้รับการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ครู เพื่อน และคนในชุมชนจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง ทำให้กล้าที่จะตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การเห็นพ้องหรือให้รับรอง (affirmation) ผลการปฏิบัติ หรือการบอกให้ทราบผลถึงผลดี ที่ผู้รับได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น

รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร สิ่งของ อาจมาจากการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือทางด้านการเงิน เวลา เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งของและปัจจัยจำเป็นจากสังคม มีส่วนช่วยส่งเสริมนักเรียนมีทักษะชีวิตดีขึ้น เมื่อนักเรียนมีความพร้อมในเรื่องของปัจจัยการเงิน อุปกรณ์ สิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นนักเรียนต้องมี ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม คิดนอกกรอบได้ สอดคล้องกับแนวคิด House (1981) ว่า การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ ได้แก่ แรงงาน เงิน เวลา เป็นต้น

การสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการที่เด็กได้รับข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำ คำปรึกษา การแจ้งเตือนต่อสถานการณ์ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ปัญหา และความรู้ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์จากคนในครอบครัว ครู เพื่อนและคนในชุมชน มาเป็นข้อมูลสำคัญ ซึ่งช่วยในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจจะทำอะไรหรือการแก้ปัญหา หากเด็กมีข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จะช่วยให้การตัดสินใจในการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือการแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีข้อมูลสนับสนุน สอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึง

การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การให้คำแนะนำ (suggestion) การตักเตือน การให้คำปรึกษา (advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่าง ๆ

การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ จากการศึกษาที่นักเรียนได้รับการความรัก ความห่วงใยและเอาใจใส่ รวมทั้งความรู้สึกที่ได้รับการยอมรับ จากคนในครอบครัว หรือสังคม เป็นแรงสนับสนุนเรื่องอารมณ์ ซึ่งหากนักเรียนมีอารมณ์ที่ดีขึ้นยิ่งส่งผลช่วยให้มีทักษะชีวิตดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ House (1981) ได้กล่าวถึง แรงสนับสนุนเรื่องอารมณ์ (emotional support) คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย

สมมติฐานข้อที่ 4 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคมที่ใช้ในการทำนายทักษะชีวิตของนักเรียน (n = 279)

ตัวแปรทำนาย	b	SE _b	β	t	p-value
ค่าคงที่	18.853	12.926		1.459	.146
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู					
แบบเข้มงวด (X ₁)	-.264	.273	-.035	-.964	.336
แบบเอาใจใส่ (X ₂)	.749	.201	.142	3.730**	.001
แบบยอมตาม (X ₃)	1.256	.435	.101	2.890**	.004
แบบปล่อยปละละเลย (X ₄)	-.322	.269	-.044	-1.194	.234
การสนับสนุนทางสังคม					
ด้านอารมณ์ (X ₅)	.802	.235	.129	3.412**	.001
ด้านการประเมิน (X ₆)	3.298	.349	.406	9.447**	.001
ด้านข้อมูลข่าวสาร (X ₇)	1.468	.280	.216	5.243**	.001
ด้านทรัพยากร สิ่งของ (X ₈)	2.773	.476	.254	5.825**	.001

$R^2 = .848$, Adjusted $R^2 = .719$, MS Regression = 29716.474,

MS Residual = 344.557, $F=86.246^{**}$

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบยอมตาม การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน การสนับสนุนทางสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางสังคม ด้านทรัพยากร สิ่งของ สามารถร่วมกันทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถอธิบายการผันแปรทักษะชีวิตโดยรวมได้ร้อยละ 84.8 ($R^2 = .848$) สอดคล้องกับงานวิจัยของปารวี กันทะสอน และคณะ (2561) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่สามารถทำนายต้นทุนทางจิตวิทยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรภร อยู่สุข (2554) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถร่วมทำนายสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกร พลพิชัย และ จันทรา อู่เอ็ง (2561) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม ทักษะด้านการรับ

การสนับสนุนจากแหล่งกลุ่มทางสังคม เกรตเฉลี่ยสะสม และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวด้านความคิด สติปัญญา โดยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองของวัยรุ่น ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 69.4 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดได้ดีที่สุดคือ การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอข้อวิจารณ์ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.99 ซึ่งมีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.05 โดยเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 36.56 นักเรียนส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.01 – 3.50 คิดเป็นร้อยละ 46.95 เมื่อพิจารณาตามลำดับการเกิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นบุตรคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 30.47 ส่วนสถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ด้านการศึกษาของครอบครัว พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาส่วนใหญ่ คือ ระดับปริญญาตรี/สูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 37.99 และร้อยละ 30.47 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการประกอบอาชีพของครอบครัว พบว่า อาชีพบิดาและมารดาส่วนใหญ่ คือ ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 59.14 และร้อยละ 54.12 ตามลำดับ จากการประกอบอาชีพของครอบครัวก่อเกิดรายได้ของครอบครัว พบว่า รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ที่ 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.50

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

ผลการวิจัยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 29.74$) อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($\bar{X} = 20.75$) อยู่ในระดับปานกลาง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ($\bar{X} = 15.81$) อยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตาม ($\bar{X} = 11.84$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ อาจเนื่องจากนักเรียนได้รับการเลี้ยงดูในลักษณะที่มีการได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การส่งเสริมในความคิด การรับฟังความคิดเห็น การยอมรับในการตัดสินใจ การแสดงออกทางอารมณ์ รวมทั้งการได้รับอิสระพอประมาณ แม้ว่าบิดามารดาของนักเรียนอาจไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูมากนัก การทำตามกฎหรือข้อบังคับจากบิดามารดาเป็นไปตามลักษณะเหตุผล ไม่ได้เข้มงวดมากจนเกินไป และนักเรียนได้รับการควบคุมพฤติกรรมและถูกทำโทษในเรื่องที่สมควร ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ ธัญนิดา เจริญจันทร์ และ ทิพย์วัลย์ สุรินยา (2557) พบว่า อาจมาจากในสังคมปัจจุบันนี้ พ่อแม่จะเลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งจะคล้ายกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2545) กล่าวว่า ผู้ปกครองในปัจจุบันอาจมีการศึกษามากขึ้นและมีประสบการณ์ในระดับสากลมากขึ้น เข้าใจบทบาทของบิดามารดามากขึ้น จึงทำให้เลือกที่จะอบรมการเลี้ยงดูบุตรแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขตมากกว่าการอบรมรูปแบบอื่น สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2545) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ สามารถจัดการการเข้าหาด้านครอบครัวได้ดีกว่า เข้าถึงปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาได้ดีกว่า และใช้การเข้าถึงปัญหาแบบหลีกเลี่ยงน้อยกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบตามใจ

และแบบทอดทิ้ง โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Baumrind (1971) ที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อิสระอย่างมีขอบเขต เป็นลักษณะที่บิดามารดาส่งเสริมการให้อิสระแก่บุตร ประเมินตนเองที่สามารถใช้ชีวิตได้ด้วยตัวเอง แต่ยังมีพื้นที่จำกัดให้กับบุตร บิดามารดาให้ความรัก การเอาใจใส่ แสดงความชื่นชมและสนับสนุนการกระทำของบุตรในลักษณะอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เปิดกว้างด้านการแสดงความคิดเห็น การยอมรับ การคาดหวังเมื่อบุตรก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม

การสนับสนุนทางสังคม

ผลการวิจัยการสนับสนุนทางสังคมของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 89.99$) อาจมาจากนักเรียนได้รับการตอบรับหรือยอมรับในระดับหนึ่งว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว ครู เพื่อน และสังคมที่แวดล้อมจากการได้รับการเอาใจใส่ ความห่วงใยเวลาเจ็บป่วย การที่มีปัญหาหรือเรื่องไม่สบายใจและมีผู้รับฟังให้คำปรึกษา ความอบอุ่นใจเมื่อมีคนรักอยู่ใกล้ การตกเตือนถึงสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุง การช่วยเหลือด้านทรัพยากรหรือสิ่งที่เป็พื้นฐานของการดำรงชีวิต เป็นต้น โดยสอดคล้องงานวิจัยของจิระวรรณ เวชประชา (2553) พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคม นั้นจะมีส่วนช่วยตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.75$) เนื่องจากปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมต่อตัวเอามีมากมายจากแหล่งที่หลากหลาย เช่น สื่อจากตัวบุคคล ได้แก่ บิดามารดา คนในครอบครัว คุณครู เพื่อน บุคคลในสังคม และสื่อทางโลกออนไลน์ เป็นต้น ทำให้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการได้ง่ายมากขึ้น เกิดการรู้เท่าทันและนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับ Danielsan et al. (2009) กล่าวว่า อาจารย์ ครอบครัวและเพื่อนมีลักษณะเป็นแหล่งที่ให้สิ่งเอื้ออำนวยทางสังคมกับนักเรียน ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและใช้ชีวิตความเป็นนักเรียนได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ จึงเป็นหนึ่งในตัวแปรที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาของนักเรียน

ด้านการประเมิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.27$) อาจมาจากการที่นักเรียนได้รับคำชมเชย รู้สึกยินดีที่ผลลัพธ์เป็นไปตามที่คาดหวังหรือมากกว่านั้น การได้รู้จักถึงข้อดีของตนเองจากบุคคลใกล้ชิดและผู้อื่น แม้ว่ามีข้อบกพร่องหรือการปฏิบัติในทางที่ไม่เหมาะสมบ้าง นักเรียนรู้จักการยอมรับและสามารถปรับปรุง พัฒนาตามคำแนะนำที่ได้รับเพื่อให้ตนเองมีคุณภาพหรือทักษะชีวิตที่ดี สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนด้านการประเมินผล (appraisal support) ได้แก่ การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) การให้การรับรองหรือการเห็นตรงกัน (affirmation)

ด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.04$) เนื่องจากนักเรียนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ความสนใจ ความห่วงใย การยอมรับจากบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บิดามารดา คนในครอบครัว ครู เพื่อน บุคคลรอบข้าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนช่วยหรือส่งเสริมให้นักเรียนมีสถานะด้านอารมณ์และจิตใจที่ดีมากยิ่งขึ้น เกิดการรักตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของคนในสังคมและพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) ได้แก่ การแสดงถึงความห่วงใย การยอมรับนับถือ และการให้ความพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทร์กร อยู่สุข (2554) ที่ว่า บุคคลในครอบครัวของนักเรียนมัธยมตอน

ปลายมีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้กำลังใจ แสดงความสนใจเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับนักเรียน รวมถึงเพื่อนและครูที่โรงเรียนแสดงความใส่ใจขณะที่อยู่ในโรงเรียน รวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกคน จะให้เกียรติและยอมรับกันในความเสมอภาคแห่งค่านิยมของสมาชิกคนอื่น

ด้านทรัพยากรสิ่งของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 14.94$) เนื่องจากนักเรียนได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการเรียนจากเพื่อน รวมทั้งการได้รับการแบ่งปันความรู้จากการศึกษาเล่าเรียนในห้องเรียนโดยครู และเพื่อน ได้รับการให้การช่วยเหลือจากบิดามารดา หรือคนในครอบครัวในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต แม้แต่เวลาถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมอย่างหนึ่งที่บิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัวมีให้แก่แก่นักเรียนบ้างตามสมควร สิ่งเหล่านี้อาจทำให้นักเรียนมีกำลังใจ มีความสุข ปราศจากความเครียดในการทำสิ่งต่าง ๆ อย่างราบรื่นและสำเร็จได้ เพราะการสนับสนุนทางสังคมในด้านนี้ช่วยตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของมนุษย์ทุกคน สอดคล้องกับทฤษฎีของ House (1981) ว่า การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ (instrumental support) ได้แก่ เงิน เวลา แรงงาน เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Harber (2004) ว่าการให้ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องช่วยที่ดี มีความสัมพันธ์กับการช่วยลดอาการของโรคเครียด (psychosomatic) รวมถึงความทุกข์และความเจ็บป่วยทางอารมณ์ ขณะเดียวกันยังสามารถทำให้เพิ่มความพึงพอใจในชีวิตให้มากขึ้น

ทักษะชีวิต ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทักษะชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 225.13$) ทักษะเหล่านี้มาจากการที่นักเรียนมีความรู้ ทักษะคิด และค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงออกของพฤติกรรมต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแสดงออกของพฤติกรรมป้องกันในด้านต่าง ๆ โดยใช้ความรู้ ทักษะคิด และค่านิยมดังกล่าว ส่งผลต่อการเกิดการประยุกต์การนำทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ มาใช้ โดยให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวประสานกันและกัน ก่อเกิดแรงจูงใจในการประพฤติปฏิบัติในทางเหมาะสม โดยการปฏิบัตินี้จะผ่านกระบวนการการคิด วิเคราะห์ และเข้าใจในพื้นฐานของพฤติกรรมที่แสดงออกมา จะทำให้วัยรุ่นแสดงออกในพฤติกรรมที่เหมาะสม และสามารถก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์แบบ (WHO, 1997) พิจารณาทักษะชีวิตรายด้าน ดังนี้

ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 20.72$) อาจมาจากนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารมากมายจากแหล่งที่หลากหลายทั้งสื่อบุคคลและสื่อออนไลน์ รวมทั้งการสั่งสมประสบการณ์ตลอดระยะเวลาการดำเนินชีวิตเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นได้ และมีการวางแผนในการตัดสินใจเพื่อจัดลำดับความสำคัญในสิ่งที่ต้องทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ว่า การตัดสินใจ เป็นการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์ และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักการเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ ก็จะทำให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยอย่างรู้เท่าทันสื่อและสังคมได้

ด้านการจัดการปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 23.20$) อาจมาจากนักเรียนสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับใช้หาวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผลและชาญฉลาด สามารถระบุที่มาของปัญหาได้ในระดับหนึ่ง รวมทั้งสามารถจัดการปัญหาได้อย่างมีระบบและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้พอสมควร สอดคล้องกับบงยูท วงศ์ภิรมย์ศานต์ (2540) ที่ว่า ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการรับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา การ

พิจารณาทางเลือก การวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 19.80$) อาจมาจากนักเรียนมีการเรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ผนวกกับประสบการณ์ที่ได้รับนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องของความคิดแบบพัฒนา มีการคิดในลักษณะมุมมองใหม่อย่างสร้างสรรค์ปราศจากการคิดแบบยึดติดดั้งเดิม มีระบบในการคิด และสามารถนำความคิดมาช่วยในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาได้พอสมควร สอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550) ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 24.29$) อาจมาจากนักเรียนมีการตระหนักและเข้าใจกระบวนการคิดเพื่อแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิดอย่างมีสติได้ มีการยึดมั่นและปฏิบัติบนพื้นฐานแห่งความถูกต้องและเหมาะสม อาทิ การรัก เคารพ การมีสัมมาคารวะ และการกตัญญูต่อผู้ที่อาวุโสกว่าตนและบุคคลที่ใกล้ชิด การคิดลักษณะนี้เป็นการคิด ผึกฝนควบคุมความนึกคิดให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงใสสะอาดในความดีงามประกอบด้วยคุณธรรมต่าง ๆ เช่นความรัก ความมีเมตตา กรุณา ความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ความมีสัมมาคารวะ ความรู้จักยอมรับ และ เห็นความสำคัญของผู้อื่น (WHO, 1994)

ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 20.63$) อาจมาจากนักเรียนมีวิธีการสื่อสารโดยใช้คำพูด กิริยาท่าทางในการแสดงออกได้ในระดับหนึ่ง สามารถเป็นได้ทั้งผู้ส่งและผู้รับสารที่เหมาะสม และนำไปปรับใช้ในสถานการณ์การพูดต่าง ๆ ได้ เช่น การเจรจาต่อรอง การเจรจาไกล่เกลี่ย การประนีประนอม การพูดเพื่อโน้มน้าวและการพูดชื่นชม

ด้านการมีสัมพันธภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 27.52$) อาจมาจากนักเรียนมีความรัก ความเข้าใจ ความใส่ใจกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ดี จนนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์และสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น เพื่อน คนในครอบครัว บุคคลที่อาวุโสกว่าตน และสามารถปฏิบัติตนอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข โดยการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสังคมนั้นด้วยความเต็มใจ

ด้านการตระหนักรู้ในตน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 29.77$) เนื่องจากนักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองได้ดี รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน รับรู้ถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตนพร้อมนำไปปรับปรุงพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการยอมรับความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจนนำไปสู่ความภาคภูมิใจต่อตัวเองในการดำเนินชีวิต และมีความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ว่า การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นการรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่า และ ความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบซึ่งจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ด้านการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 26.68$) อาจมาจากนักเรียนเข้าใจ รับรู้ต่อการกระทำของผู้ที่ตนให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเคารพจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน และผู้อื่นที่สนิทสนมได้อย่างพอสมควร ทำให้เกิดความรู้สึกกับบุคคลเหล่านั้นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การเข้าใจกับเหตุการณ์ที่ผู้ใกล้ชิดกำลังประสบพบเจอ เกิดการรับฟัง ให้กำลังใจด้วยความเต็มใจ รวมถึงการยอมรับในข้อจำกัดบางอย่างของผู้อื่นได้ในระดับหนึ่ง ในเขตพื้นที่

ที่โรงเรียนตั้งอยู่นั้น แวดล้อมด้วยหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม เช่น ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและผู้อื่นที่แตกต่างกันแต่อย่างใด และสอดคล้องกับ WHO (1997) ว่า การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ ได้รับความรู้สึก และความเห็นใจผู้อื่นที่ไม่เหมือนเรา แม้ว่าเราอาจไม่คุ้นเคย สิ่งนี้ทำให้เราเข้าใจยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ส่งผลต่อความเกี่ยวข้องที่ดีและเหมาะสมในทางสังคม เช่น วัฒนธรรมและเชื้อชาติที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะบุคคลที่ต้องการได้รับการช่วยเหลือและดูแล เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้มีภาวะบกพร่องทางจิตใจ หรือ บุคคลที่ไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม

ด้านการจัดการกับอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 14.76$) อาจมาจากนักเรียนมีการรับรู้ความรู้สึกที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เกิดอารมณ์ด้านลบ แต่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง เกิดการยับยั้งชั่งใจต่อความรู้สึกที่ขัดแย้ง และสามารถจัดการต่อสถานการณ์รอบตัวได้ เช่น การที่คนใกล้ชิดประสพกับเรื่องร้าย หรือผู้อื่นเกิดอารมณ์ที่ขัดต่อสิ่งที่พบเจอ นักเรียนสามารถปลอบประโลมอารมณ์และเตือนสติให้ผู้นั้นอยู่กับปัจจุบันได้อย่างพอสมควร เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของวัยรุ่น มีผลสืบเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และสอดคล้องกับ WHO (1997) ว่า การจัดการกับอารมณ์ เป็นการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น อารมณ์รุนแรงต่าง ๆ หรือความเครียดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพ และสอดคล้องแนวคิดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ว่า การจัดการกับอารมณ์และความเครียด คือ การเรียนรู้ รับรู้ทันต่อสภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ทราบถึงที่มาของความเครียด สามารถจัดการความเครียดและอารมณ์ ปฏิบัติการผ่อนคลายได้ถูกต้อง หลีกเลี้ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่นำไปสู่อารมณ์ที่ไม่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการความเครียด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 17.76$) อาจมาจากนักเรียนรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด และรับมือในการจัดการกับความเครียดที่กำลังเกิดขึ้นได้อย่างพอสมควร เช่น การทำกิจกรรมที่ตนชอบเพื่อผ่อนคลายความเครียดและสร้างความสุขกลับคืนมา โดยวิธีการมีความเหมาะสม ไม่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น และรับมือต่อระยะเวลาหรือสถานการณ์อันรีบเร่งที่ต้องใช้การตัดสินใจเพื่อลดปัญหาการเกิดความเครียดจนถึงความเครียดสะสมได้ในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรารณา สวัสดิสุธา และ ศิริไชย หงษ์สงวนศร (2559) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดการกับความเครียดอย่างเหมาะสม คือมักใช้วิธีการจัดการกับความเครียดแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยใช้ความสามารถของตนเอง หรือแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่น และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2550) ว่า เป็นความสามารถในการประเมินอารมณ์รู้เท่าทันอารมณ์ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตน เลือกใช้วิธีการจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสม และเป็นความสามารถที่จะรู้สาเหตุของความเครียด เรียนรู้วิธีจัดการ ควบคุมระดับของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย และหลีกเลี้ยงสาเหตุ พร้อมทั้งเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับชั้น ลำดับการเกิด การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาของนักเรียนมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน โดยทักษะชีวิตมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ทุกคน ยิ่งอายุมากขึ้นเท่าไร

จะมีทักษะชีวิตมากขึ้น เพราะได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในชีวิต มีส่วนสำคัญทำให้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ภูมิหลังของนักเรียนและครอบครัวจากปัจจัยต่าง ๆ จะมีความเป็นมาอย่างไรก็ตามท้ายที่สุด ครอบครัวต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ชมเชยเมื่อประพฤติดี เหมาะสม ดูแลเอาใจใส่บุตรทุกคนอย่างใกล้ชิดอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและบุตรหรือนักเรียนต้องเตรียมพร้อม รับผิดชอบ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน กลุ่มสังคมต่าง ๆ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นในปัจจุบันให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อาศัยประสบการณ์เป็นทั้งบทเรียนและบททดสอบในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี เพิ่มทักษะชีวิตของตนเองอย่างเหมาะสมเพื่อสามารถเรียนหนังสือ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ผลดี ประสบความสำเร็จและตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จนเข้าสู่วัยทำงานและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ในการทดสอบความสัมพันธ์กับทักษะชีวิต พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบยอมตามไม่มีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน อาจมาจากนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ มีการตามใจบางครั้ง ปฏิบัติตามคำสั่งบ้าง การได้รับการทำโทษตามเหตุผลหรือเห็นสมควรบางกรณี ส่งผลให้มีทักษะชีวิตลดลง ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู บุคลากรของโรงเรียนควรสั่งสอน ควบคุม ให้เหตุผลในสิ่งที่เหมาะสม ควรค่าแก่การปฏิบัติในการมีทักษะชีวิตที่ดีของนักเรียน หากสิ่งใดที่บุตรหรือนักเรียนทำผิด ในการทำโทษ ควรให้การชี้แนะ ดูแล ให้เหตุและผลประกอบ เพื่อให้สร้างความเข้าใจ พร้อมปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ส่งผลให้บุตรหรือนักเรียนวัยรุ่นมีศักยภาพตามวุฒิภาวะ สามารถดูแลตนเอง ควบคุมอารมณ์และสถานการณ์รอบด้านได้ พึงพาผู้อื่นน้อยลง และส่งผลให้สมาชิกในครอบครัว และโรงเรียนมีความรัก เข้าใจกันมากขึ้น และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านอารมณ์ และการสนับสนุนทางสังคม ด้านการประเมิน อยู่ในระดับสูง ในการทดสอบความสัมพันธ์กับทักษะชีวิต พบว่า การสนับสนุนทางสังคมรายด้านและโดยรวมมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตของนักเรียน ทำให้นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่งผลถึงทักษะชีวิตที่เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพด้วย ดังนั้น ทางโรงเรียนอาจจัดหาหน่วยงานข้างนอกในการให้ข้อมูล ข่าวสาร การเพิ่มศักยภาพของบุคคล การจัดการชีวิตแก่นักเรียนและครอบครัว ตลอดจนครู บุคลากรของโรงเรียนด้วย เพื่อการรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์ ในปัจจุบันในการรับมือกับสถานการณ์ที่ส่งผลทั้งด้านดีและด้านลบ ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ให้กำลังใจตัวเองและผู้อื่นในยามที่ผิดหวัง พร้อมทั้งจะเป็นมนุษย์ที่มีความสุขแห่งการให้และการช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทำให้รู้สึกพึงพอใจในชีวิตของตนเอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการมีทักษะชีวิตที่ดีในการเตรียมพร้อมเผชิญโลกกว้างแห่งสังคมการเป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงาน และตลอดทุกช่วงวัยของมนุษย์

4. ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ทำให้ทราบแนวโน้มในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และการส่งเสริมสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

เข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกันสาเหตุ พร้อมพัฒนา ส่งเสริมการดูแลทักษะชีวิตของนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน ให้เป็นบุคคลที่มีทักษะชีวิตที่ดี เหมาะสม และพร้อมนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทสังคมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม และทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนอื่น ตั้งแต่จังหวัด ภูมิภาคของประเทศ และทั้งประเทศไทย โดยทำการศึกษาทั้งในรูปแบบเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ส่งเสริม พัฒนาการดูแลทักษะชีวิตต่อไป
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มเติม
3. ควรทำการศึกษาวิธีรูปแบบวิจัยใหม่ที่อาจส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสอดคล้องจากงานวิจัยเดิม ได้แก่ การสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *อัคริคว: ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)*. โรงพิมพ์ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ. https://drive.google.com/file/d/0B9t56k6dmUe5SDJ0MWFmNGt3dFE/view?resourcekey=0-pNbzr4VowZu5aVhhJo_7g
- จิระวรรณ เวชประชา. (2553). *ความสามารถในการพยากรณ์ของอัตมโนทัศน์การอบรมเลี้ยงดู และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. Chaiang Mai University Intellectual Repository (CMU IR). <http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/15189>
- ธนาภรณ์ ตั้งทองสว่าง. (2560). *แรงสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร] <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.26906.47048>
- ธัญนิตา เจริญจันทร์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2557). *ความเชื่อด้านสุขภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี*. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 40(1), 69-84. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socku/article/view/79753/63631>
- นพัสชวินทร์ มูลทาทอง. (2555). *ทักษะชีวิตกับการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน*. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 9(1), 23-33. <https://jopac.rmu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=55116>

- ปรารณา สวัสดิ์สุธา และศิริไชย หงษ์สงวนศร. (2559). การจัดการกับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 61(1), 41-52.
- ปารวี กันทะสอน, สุดสบาย จุลกัทัพพะ, และสิรินัดดา ปัญญาภาส. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและต้นทุนทางจิตวิทยา ของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*. 35(2), 153-162.
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ppkjournal/article/view/103264>
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2545). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนไทยกับกระบวนการทางสังคมประกิตของครอบครัวในปัจจุบันที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ. *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ภัทร์ภร อยู่สุข. (2554). *ความว่าเหว่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมและสุขภาพจิต ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. Digital Research Information Center.
https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/KU.the.2011.514
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. (2540). การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติด. *เอกสารประกอบการประชุม*. ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- วรรณกร พลพิชัย และจันทรา อ้อยแอ้ง (2561). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 10, 94-106.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/109667/107524>
- สุชาติ อินประสิทธิ์. (2555). “สาเหตุการกระทำความผิดทางอาญาของเด็ก เยาวชนที่มีอาการบอบช้ำทางจิตใจ (Trauma) แนวทางป้องกันและแก้ไขเยียวยาที่เหมาะสม”. ใน *รายงานการอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 10*. สถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 5-30.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล. (2545). “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย”. ใน *เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาครั้งที่ 2 เรื่อง วิกฤติความเครียดของสังคมไทย* (หน้า 47-60). ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์จิตวิทยาตะวันออก-ตะวันตก คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1, Pt.2), 1–103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56–95. <https://doi.org/10.1177/0272431691111004>
- Danielsen, A. G., Samdal, O., Hetland, J., & Wold, B. (2009). School-related social support and students' perceived life satisfaction. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 303–318. <https://doi.org/10.3200/JOER.102.4.303-320>

- Harber, K. D. (2004). The Positive Feedback Bias as a Response to Out-Group Unfriendliness. *Journal of Applied Social Psychology*, 34(11), 2272–2297. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2004.tb01977.x>
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Addison-Wesley.
- Hurlock, B. E. (1974). *Personality development*. Tata Mc Graw Hill.
- World Health Organization. Division of Mental Health. (1994). Life skills education for children and adolescents in schools. Pt. 1, Introduction to life skills for psychosocial competence. Pt. 2, Guidelines to facilitate the development and implementation of life skills programs, 2nd rev. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/63552>
- World Health Organization. (1998). *Health promotion glossary*. division of health promotion, education, and communication world health organization. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/64546/WHO_HPR_HEP_98.1.pdf?sequence=1
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd Edition). Harper and Row.
-